

Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid

Jaarplan 2007-2008

---

1 Inleiding

Het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid (verder te noemen het Kennisplatform EMV) vormt een verbindende schakel tussen Wetenschap en Maatschappij over elektromagnetische velden en gezondheid (EMV&G). Het Kennisplatform EMV informeert de maatschappij in brede zin, maar ook professionals van (semi-)overheden en bedrijfsleven over elektromagnetische velden in relatie tot gezondheid. Zij stelt deze partijen daarmee in staat om op basis van betrouwbare feitelijke informatie te werken, te adviseren, te beoordelen dan wel te beslissen. Het Kennisplatform is ingesteld bij besluit van de Minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 28 mei 2007.

Het Kennisplatform EMV heeft tot taak:

- a. Het actief en passief beschikbaar stellen van informatie over elektromagnetische velden in relatie tot gezondheid, zodanig dat de maatschappij in brede zin waaronder burgers, pers, professionals van overheden en bedrijfsleven, daarvan kennis kan nemen en gebruik kan maken.
- b. Het, op basis van de stand der wetenschap, voorzien in onafhankelijke, betrouwbare en wetenschappelijk gefundeerde informatie op het gebied van EMV&G.

In dit jaarplan zijn de activiteiten beschreven die het Kennisplatform in 2007 en 2008 zich voorneemt ter realisering van haar taak.

Het Kennisplatform richt zich in eerste instantie op organisaties die met burgers en bestuurders communiceren over elektromagnetische velden. Het Kennisplatform gaat hen ondersteunen met betrouwbare interpretaties van wetenschappelijk onderzoek en onafhankelijke en deskundige standpunten over elektromagnetische velden van diverse toepassingen.

Centraal in het Kennisplatform staan de twee fora: het wetenschappelijke forum en het communicatieforum.

Het wetenschappelijke forum bereidt op basis van de stand der wetenschap, gevraagd en ongevraagd, onafhankelijke en deskundige standpunten voor over actuele thema's aangaande EMV&G. Vragen van burgers en werkgevers komen daarbij binnen via de deelnemende organisaties.

Het communicatieforum bereidt de externe communicatie voor, zowel actief als passief. Het communicatieforum zorgt ervoor dat de informatie zoals bijeengebracht via de activiteiten van het wetenschappelijke forum in een passende vorm beschikbaar worden gesteld en (kunnen) worden uitgedragen. Daarbij toetst het wetenschappelijke forum of de informatie inhoudelijk correct verwoord is.

De activiteiten in het jaarplan 2007-2008 zijn te onderscheiden in (eenmalige) activiteiten die samenhangen met de start van het Kennisplatform en (structurele) activiteiten ter invulling van de Kennisplatform-taken.

De structurele activiteiten vinden plaats in reactie op:

- a. gestelde vragen (vraaggestuurde activiteiten);
- b. nieuwe informatie (aanbodgestuurde activiteiten);
- c. signalen uit de samenleving (signaalgestuurde activiteiten).

De communicatie ten aanzien van de vraaggestuurde acties vindt bij voorkeur plaats via de deelnemer die de vraag heeft ontvangen. Als dezelfde vraag bij meer deelnemers binnenkomt, wordt afgestemd wie de beantwoording coördineert.

Daarnaast zullen via de jaarlijkse klankbordbijeenkomst maatschappelijke belangenorganisaties worden geïnformeerd over ontwikkelingen ten aanzien van het Nederlandse EMV onderzoeksprogramma en worden zij gehoord over hun visie op EMV in het algemeen en het onderzoek in het bijzonder.

Verder zijn in het jaarplan activiteiten te onderscheiden van de verschillende onderdelen van het Kennisplatform te weten het Bestuur, de twee fora (wetenschap en communicatie) en het ondersteunende bureau.

Dit jaarplan bevat een korte beschrijving van de belangrijkste processen binnen het platform, de beoogde producten van het platform, de daarvoor benodigde middelen en de werkzaamheden die het platform in 2007 en 2008 gaat uitvoeren.

1.1 Bestuursactiviteiten

De aan het platform deelnemende instellingen dragen een lid en een plaatsvervangend lid voor het bestuur voor. Het bestuur wordt voorgezeten door de onafhankelijke voorzitter van het Kennisplatform. De leden van het bestuur worden in 2007 door de Minister van VROM benoemd voor de periode tot 31 december 2010.

In 2007 zal het bestuur nadrukkelijk worden betrokken bij het vaststellen van de organisatie en positionering.

Nadrukkelijk zal gebruik gemaakt worden van schriftelijke consultatie, maar desondanks wordt verwacht dat er jaarlijks 4 tot 6 bestuursvergaderingen zullen plaatsvinden.

De voorzitter zal in 2007 nadrukkelijk aanwezig zijn op de Startbijeenkomst van het Kennisplatform, de klankbordbijeenkomst, belangrijke bijeenkomsten van de fora en in voorkomende gevallen van media aandacht rond belangwekkende informatie momenten.

De werkwijze van het bestuur zal in 2007 in een reglement worden vastgelegd.

1.2 Het wetenschappelijke forum

Kernactiviteit:

Binnen het Kennisplatform zorgt het wetenschappelijke forum voor de correcte samenvatting en de voorbereiding van de Kennisplatform-kennisberichten.

Tevens draagt het forum zorg voor het tijdig signaleren van wetenschappelijke ontwikkelingen via persoonlijke contacten en het nauwlettend volgen van media en congressen.

Tevens zal het wetenschappelijke forum expliciet signaleren indien zij van mening is dat er lacunes zijn in de kennis die nodig is om vragen vanuit de maatschappij of vanuit de deelnemers te beantwoorden.

De producten van het wetenschappelijke forum zijn grofweg in drie clusters te verdelen:

1. Beantwoording van specifieke vragen binnengekomen via één of meerdere deelnemende organisaties;
2. Kennisberichten over specifiek onderzoek dat recent is verschenen;
3. Kennisberichten ten aanzien van gesignaleerde onderwerpen die maatschappelijk in de belangstelling staan. Een voorbeeld hiervan is: "de invloed van UMTS-basisstations op de gezondheid." Andere voorbeelden worden elders in dit jaarplan genoemd.

De leden en de voorzitter van het wetenschappelijke forum worden in 2007 door het Bestuur van het Kennisplatform benoemd voor de periode tot 31 december 2010. De leden komen uit de kring van de deelnemende organisaties en worden indien nodig aangevuld met andere onafhankelijke deskundigen van buiten. In 2007 wordt het lidmaatschap van het forum nader uitgewerkt.

De verwachting is dat het forum circa 10 maal per jaar vergadert. Verder zal vanuit de deelnemers ook capaciteit beschikbaar worden gesteld om de activiteiten van het platform te kunnen realiseren.

De werkwijze van het forum zal in 2007 in een reglement worden vastgelegd.

Het Kennisplatform treedt waar nodig in overleg met de Gezondheidsraad inzake informatie op het gebied van EMV&G. Daarbij betreft het in het bijzonder de activiteiten en producten van het wetenschappelijke forum. De Gezondheidsraad en het Kennisplatform stellen daartoe in 2007 werkafspraken op. Het Kennisplatform heeft met de Gezondheidsraad afgesproken dat de Gezondheidsraad daartoe haar EMV gerelateerde activiteiten zal intensiveren. De intensiveringskosten komen daarbij ten laste van het Kennisplatform budget.

1.3 Het communicatieforum

Kernactiviteit:

Binnen het Kennisplatform draagt het communicatieforum zorg voor het begrijpelijk formuleren van de samenvattingen en standpunten in de kennisberichten. Het forum zal in voorkomende gevallen geschikte communicatiemiddelen selecteren en ontwikkelen om bepaalde informatie of standpunten onder de aandacht te brengen.

Tevens zal het forum nieuwe kennisvragen signaleren waarop een Kennisplatform-reactie wordt gewenst.

Via het forum zal worden teruggekoppeld welke vragen bij de deelnemers binnenkomen.

Voor de beantwoording van specifieke vragen van een van de deelnemende organisaties is vooral een duidelijke communicatie tussen vragensteller en vraag-behandelaar van groot belang. Het communicatieforum speelt hier niet in eerste instantie een rol van betekenis. Dit zou wel aan de orde kunnen zijn indien de beantwoording van de specifieke vraag aanleiding zou geven om één van de reguliere kennisberichten van het Kennisplatform aan te passen, aan te vullen of een nieuw standpunt uit te geven.

Daar waar het gaat over kennisberichten van het Kennisplatform over onderwerpen die maatschappelijk van belang zijn of over specifiek onderzoek, speelt het communicatieforum een belangrijke rol. Het zorgt ervoor dat de samenvattingen en kennisberichten zo worden verwoord dat zij voor burgers begrijpelijk zijn.

Tevens zorgt het ervoor dat de verwoording dusdanig is dat deelnemers of andere organisaties ze gemakkelijk en eenduidig in hun eigen communicatie richting hun doelgroepen kunnen gebruiken.

De leden en de voorzitter van het communicatieforum worden in 2007 door het Bestuur van het Kennisplatform benoemd voor de periode tot 31 december 2010. De leden komen uit de kring van de deelnemende organisaties en worden indien nodig aangevuld met andere onafhankelijke deskundigen van buiten. In 2007 zal het lidmaatschap van het forum nader worden uitgewerkt.

De verwachting is dat het forum circa 1 maal per maand vergadert. De belangrijkste werkzaamheden van de leden van het forum liggen in de beginfase bij bepalen van: de positionering, de uitgangspunten (bijv. voor huisstijl of site), de procesinrichting van het communicatieforum, etc. Daarnaast richten de taken zich op het formuleren van de kernboodschappen en verrichten van redactionele taken.

Afstemming hierover kan ook regelmatig via e-mail of via een nog te ontwikkelen elektronische werkomgeving (*virtual office*) plaatsvinden en samenwerking kan en moet dan ook intensiever zijn dan alleen gedurende de momenten van samenkomst.

Verder zal vanuit de deelnemers ook capaciteit beschikbaar worden gesteld om de activiteiten van het platform te kunnen realiseren.

De werkwijze van het forum zal in 2007 in een reglement worden vastgelegd.

1.4 Het platformbureau

Het platformbureau ondersteunt het wetenschappelijke forum en het communicatieforum. De structurele formatie van het platformbureau bestaat tenminste uit een Algemeen Secretaris en een ondersteunend secretariael medewerker. De leiding van het platformbureau berust bij de Algemeen Secretaris die verantwoording aflegt aan het bestuur. Daarnaast worden ondersteunende wetenschappelijke en communicatie experts van deelnemende organisaties ingehuurd ter ondersteuning van het bureau.

De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Algemeen Secretaris worden in 2007 in een instructie vastgelegd.

2 Activiteiten Kennisplatform 2007 en 2008

In 2007 en 2008 worden zowel organisatorische (eenmalige) activiteiten uitgevoerd die samenhangen met de start van het Kennisplatform als (structurele) inhoudelijke activiteiten.

2.1 Organisatorische activiteiten

Naast de in paragraaf 1 beschreven activiteiten worden onder meer de volgende organisatorische activiteiten gestart:

- definitiestudie en realiseren 'beveiligde elektronische werkomgeving' (evt. via 'website');
- verkenning wenselijkheid 'vraag- en antwoordregistratiesysteem';
- definitiestudie en realiseren 'vraag- en antwoordregistratiesysteem';
- definitiestudie en realiseren 'informatiesysteem voor het bijhouden en ontsluiten van publicaties';
- ontwerp en bouw website;
- ontwikkelen en realiseren van: positionering, huisstijl en huisstijldragers;
- opstellen handboek met werkprocessen voor het platform;
- inhaalslag bijeenbrengen van 'inhoudelijke informatie'.

2.2 Inhoudelijke activiteiten

Naast de organisatorische activiteiten wordt in 2007 gestart met de wetenschappelijke activiteiten en de communicatieactiviteiten, die hier worden ingedeeld in vraaggestuurde, aanbodgestuurde en signaalgestuurde activiteiten.

2.2.1 Vraaggestuurd

Er zijn verschillende vragen te onderscheiden:

- vragen van deelnemers;
- vragen van burgers, pers, overheden en bedrijfsleven.

Vragen van burgers, pers overheden of bedrijfsleven komen binnen bij één van de deelnemers. Indien dergelijke vragen rechtstreeks bij het platformbureau binnenkomen dan zullen deze gewoonlijk ter afhandeling aan één van de deelnemers worden doorgeleid.

De ontvanger van een vraag, al dan niet na doorgeleiding, beantwoordt deze zelf op basis van de beschikbare Kennisplatform-documenten en -standpunten. Alle vragen (en antwoorden) worden door de ontvanger geregistreerd. De wenselijkheid van het opzetten van een gezamenlijk vraag- en antwoordregistratiesysteem zal worden onderzocht. Het systeem zou ook de gecoördineerde beantwoording kunnen faciliteren, van vragen die gelijktijdig aan verschillende deelnemende organisaties zijn gesteld.

Indien de beschikbare Kennisplatform-documenten en -standpunten de benodigde informatie niet bevatten, legt de ontvanger van de vraag deze voor aan de Algemeen Secretaris ter behandeling door het Kennisplatform.

Ook kan het voorkomen dat een deelnemer zelf een vraag genereert en aan de Algemeen Secretaris van het platform voorlegt.

In 2007 zal het werkproces "Behandeling van vragen" worden uitgewerkt. Aandachtspunten daarbij zijn nadrukkelijk de kwaliteit en tijdigheid van de platformreacties op kennisvragen. De reactie dient immers als basis voor de beantwoording van een aan een deelnemer gestelde vraag waarvoor mogelijk wettelijk vastgestelde beantwoordingstermijnen gelden. Ten behoeve van de reactie, op door de Algemeen Secretaris uitgezette kennisvragen, worden regelingen getroffen zodat in voorkomende gevallen snel kan worden gestart.

Verwacht wordt dat jaarlijks 20 tot 30 kennisvragen worden uitgezet .

2.2.2 Aanbodgestuurd: beschikbaar komen van nieuwe informatie

De aanbodgestuurde activiteiten vinden plaats in reactie op het beschikbaar komen van nieuwe informatie. De informatie over elektromagnetische velden en hun mogelijke effecten op de gezondheid is breed beschikbaar maar in de praktijk vaak moeilijk op de wetenschappelijke kwaliteit te beoordelen.

Het aanbodgestuurde proces bestaat uit het zoeken naar en verzamelen van nieuwe informatie, het registreren van de binnenkomende informatie (literatuur of andere publicaties) en het verwerken van de van belang zijnde informatie tot een samenvatting en of een standpunt van het Kennisplatform.

Het Kennisplatform zal actief zoeken naar nieuwe informatie. In 2007 zullen zoekprofielen worden uitgewerkt.

In 2007 zal het programma van eisen worden opgesteld voor het zoeken, registreren en ontsluiten van de relevante informatie. Het is de bedoeling om het verzamelen ten behoeve van het wetenschappelijke forum te gaan bundelen en het resultaat aan de deelnemers en de leden van het wetenschappelijke forum beschikbaar te stellen. Het is de bedoeling dat, indien blijkt dat een gezamenlijk systeem voor het zoeken, registreren en ontsluiten van de relevante informatie haalbaar is, daartoe in 2007 de opdracht voor wordt verstrekt.

Ook zullen in 2007 richtsnoeren worden opgesteld voor de vaststelling door de Algemeen Secretaris of geselecteerde informatie dusdanig van belang is dat deze samengevat wordt en wordt voorzien van een Kennisplatform-standpunt.

De Algemeen Secretaris zal in voorkomende gevallen opdracht verstrekken voor het opstellen van samenvattingen en conceptstandpunten ter bespreking in de fora. Ten behoeve van het opstellen van een samenvatting en een conceptstandpunt worden regelingen getroffen, zodat in voorkomende gevallen snel kan worden gestart.

De samenvattingen en conceptstandpunten worden voorgelegd aan de fora, alvorens deze door het Kennisplatform worden vastgesteld. Het werkproces "Kennisplatform kennisberichten" wordt in 2007 vastgelegd.

Verwacht wordt dat jaarlijks 20 tot 30 verzoeken tot samenvatting en het opstellen van een concept-Kennisplatform-standpunt worden uitgezet.

2.2.3 Signaalgestuurd: signalen uit de samenleving

Het communicatieforum speelt niet alleen een rol bij het verwoorden van standpunten van het Kennisplatform richting de maatschappij. Daarnaast vervult het communicatieforum ook een essentiële rol bij het vertalen van maatschappelijke onrust in concrete vragen aan het wetenschappelijke forum, omdat de leden van het communicatieforum in de dagelijkse praktijk binnen hun organisatie het meest direct met dit soort vragen worden geconfronteerd. In die zin hebben de leden van het communicatieforum ook een signaleringsfunctie om specifieke onderwerpen tijdig te agenderen voor het wetenschappelijke forum.

Het communicatieforum bespreekt daartoe de signalen uit de samenleving en stelt vast of het wenselijk is dat het Kennisplatform, dan wel bepaalde deelnemers daaraan, bepaalde activiteiten ontwikkelt in reactie op de signalen. Het kan daarbij instrumenten voorstellen zoals brieven, informatiedocumenten, standpunten, interviews, congressen, etc. Het werkproces "Signalen uit de samenleving" wordt in 2007 vastgelegd.

Verwacht wordt dat jaarlijks 4 tot 8 signalen uit de samenleving worden geïdentificeerd via het communicatieforum die aanleiding geven tot nadere activiteiten zoals het opzetten van een brede analyse (2 tot 4) of het ondersteunen dan wel organiseren van een bijeenkomst (2 tot 4).

2.2.4 Communicatieactiviteiten

Binnen de communicatieactiviteiten zijn verschillende aandachtspunten te onderscheiden.

2.2.4.a Begrijpelijk verwoorden

Het communicatieforum vertaalt de (wetenschappelijke) standpunten van het Kennisplatform, die door het wetenschappelijke forum zijn voorbereid. Het communicatieforum zorgt daarbij voor helderheid en eenduidigheid van de informatie die kan worden gebruikt als informatiebron dan wel voor communicatie met diverse doelgroepen. Het Kennisplatform ondersteunt daarmee de bestaande deelnemers zoals het Antennebureau en de GGD bij hun reguliere (communicatieve) activiteiten. Daarbij kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan het voorbereiden van antwoorden op concrete vragen die deze organisaties hebben ontvangen. Het Kennisplatform heeft daarbij een tweedelijns-taak en zal daarom slechts in uitzonderingssituaties de vragen zelf beantwoorden.

2.2.4.b Sterk en eenduidig format

Het Kennisplatform zal een veelheid aan uiteenlopende onderwerpen behandelen. Het platform ondersteunt de deelnemers, zoals GGD en Antennebureau, bij hun reguliere communicatieve taak richting burgers. De oorspronkelijke boodschappen zouden daarbij door continu doorvertalen kunnen verwateren, verkeerd worden uitgelegd of verkeerd overkomen. De gewenste helderheid en duidelijkheid komt daarmee in het gedrang.

Daarom is het van belang dat het Kennisplatform zelf zorgt voor een aantal sterke visuele formats waarbinnen de verschillende organisaties deze informatie kunnen presenteren. Op een manier dat ze goed en breed toepasbaar zijn door de verschillende organisaties, zonder dat de afzender (Kennisplatform EMV) verloren gaat.

2.2.4.c Signaleren

Ten behoeve van de signaleringstaak, wordt van de leden van het communicatieforum verwacht dat zij actief voeling houden met de (overige) mensen die binnen hun organisatie de eerstelijns-taken uitvoeren.

Het Kennisplatform zal in reactie op dergelijke signalen bepalen op welke actieve wijze dergelijke signalen geadresseerd worden. Daarbij kan gekozen worden voor ondersteuning van de deelnemers, maar ook organisatie van een Kennisplatform activiteit, zoals een congres of een interview van de voorzitter. Het Kennisplatform kan daarbij zowel een tweedelijns- als eerstelijns-taak vervullen.

2.2.4.d Positionering

- *Profilering*

Voor een eenduidige profilering is het belangrijk de positionering van het Kennisplatform te beschrijven, waarbij wordt gedacht aan de begrippen (wetenschappelijke) kennis, kwaliteit en transparantie. Het onderliggende principe van onafhankelijkheid van het Kennisplatform blijkt uit de wijze waarop de (interne) processen zijn vormgegeven en de openheid richting de maatschappij.

Het Kennisplatform kan langs die lijnen uitgroeien tot een vorm van keurmerk voor wetenschappelijk verantwoorde informatie. Soliditeit, integriteit, kwaliteit en navolgbaarheid zijn hierbij de kernbegrippen. Zo'n keurmerk-imago zal in de komende periode opgebouwd moeten worden. Belangrijk is te beseffen dat hiervoor geld, aandacht en tijd nodig is.

De communicatie over de elektromagnetische velden wordt primair uitgevoerd door de deelnemende organisaties voor zover dat in overeenstemming is met de bestaande taken en verantwoordelijkheden van die organisaties. Daarbij zal de bronvermelding "het Kennisplatform" niet in alle gevallen aan de orde zijn. Over het algemeen zullen zij uit eigen naam communiceren, gebruik makend van kennis die via het Kennisplatform beschikbaar is gekomen. Wanneer een specifieke situatie daartoe aanleiding geeft, kan het Kennisplatform als keurmerk-verstrekker naar voren geschoven worden. Ten behoeve van de consistentie en de positionering zullen werkafspraken gemaakt worden hoe om te gaan met de vermelding van het Kennisplatform als bron.

Er zal gezocht worden naar een visueel herkenbare vorm die aan een boodschap het keurmerk van het Kennisplatform kan geven. Gedacht wordt aan een eenvoudige, helder communiceerbare, boodschap, waarbij de deelnemende organisaties worden benoemd, om op die manier een

herkenbaar kwaliteitsimago neer te zetten. Maatschappelijk zal het belangrijk zijn om ook de positie van de Gezondheidsraad te verduidelijken.

Als voorbeeld kan gedacht worden aan:

In het Kennisplatform EMV werken samen: RIVM, TNO, de GGD-en, Agentschap Telecom en ZonMw. Daarnaast heeft de Gezondheidsraad een adviserende functie.

- *Doelgroepen en doelstellingen*

Het Kennisplatform is een samenwerkingsverband. Het Kennisplatform richt zich primair op het samenwerken om daarmee de deelnemers te ondersteunen in de eigen taken. Daarbij ligt de focus op publieksinformatie.

De deelnemende organisaties vormen gezamenlijk tevens de primaire ingang voor het publiek waar publieksvragen binnenkomen en zomogelijk rechtstreeks beantwoord worden. Vragen van burgers met betrekking tot de lokale gezondheidssituatie worden doorverwezen naar de lokale GGD. Vanuit het Kennisplatform zal de publieksfunctie centraal worden ondersteund en gevoed.

Er kunnen twee doelgroepen worden onderscheiden als het gaat om de ontvanger van de informatie van het Kennisplatform:

- a. Professionals
- b. Grote publiek

Het communicatieforum zal per doelgroep toezien op een toegespitste vertaling van de informatie van het wetenschappelijke forum. Daarom zal het communicatieforum in 2007 een doelgroepenlandschap uitwerken. Per doelgroep zullen doelstellingen worden uitgewerkt.

Professionals

Met professionals wordt primair de groep mensen bedoeld die in het kader van hun beroep bezig zijn met voorlichting en communicatie over elektromagnetische velden. In eerste instantie worden hier de deelnemende organisaties aan het Kennisplatform bedoeld en dan in het bijzonder het Agentschap Telecom/ Antennebureau en de GGD'en aangezien zij binnen het Kennisplatform een eerstelijns-functie vervullen: communicatie richting burgers. Voor deze groep goed ingevoerde mensen is het doel dat zij uitgebreid en up-to-date inzicht krijgen in de standpunten van het Kennisplatform.

Ten behoeve van deze organisaties zullen structureel samenvattingen worden gemaakt van belangrijke informatie documenten (zoals publicaties, standpunten van andere binnen- en buitenlandse organisaties en mediaberichten). De samenvattingen worden voorzien van een Kennisplatform standpunt. Hierbij mag de informatie redelijk uitgebreid en complex zijn, voorzien van de juiste nuances en overwegingen. Het mag immers van hen verwacht worden dat zij de informatie kunnen plaatsen en begrijpen. Deze professionals kunnen de informatie gebruiken als ondersteuning bij hun eigen voorlichtende taken en de beantwoording van vragen van hun eigen doelgroepen. Daartoe zullen naast de professional samenvattingen tevens korte publiekssamenvattingen worden opgesteld.

Een secundaire doelgroep zijn professionals die wel te maken hebben met vragen over elektromagnetische velden maar geen deel uitmaken van het Kennisplatform. Hieronder vallen bijvoorbeeld ook de lokale overheden. Ook voor deze doelgroep kan de uitgebreide informatie functioneel zijn.

Grote publiek

Om te bevorderen dat de professionals hun voorlichtende taak goed en eenduidig kunnen vervullen, is het van belang hen middelen in handen te geven waarvan zij bij hun communicatie richting burgers gebruik kunnen maken. Dit is informatie die weliswaar afkomstig is van het Kennisplatform, maar met name door de deelnemende organisaties wordt "door"gecommuniceerd.

Doel is enerzijds dat de organisaties hun voorlichtende taak sneller en beter kunnen uitvoeren en anderzijds dat burgers zich eenvoudiger een mening kunnen vormen.

2.2.4.e *Communicatiemiddelen*

- Het Kennisplatform voorziet minimaal in twee hoofduitingen op het gebied van communicatie.

a. *Kennisberichten (Wetenschappelijke fact sheet t.b.v. professionals)*

Een uitgebreid wetenschappelijk standpunt of een uitgebreide beoordeling van een wetenschappelijk onderzoek.

Omvang 2 – 5 A4-tjes tekst, duidelijk gestructureerd. Geschreven door het wetenschappelijke forum, op basis van een duidelijk format, en waar nodig geredigeerd op leesbaarheid en begrijpelijkheid door (leden van) het communicatieforum.

Deze kennisberichten worden actief verspreid onder de deelnemende organisaties en ontsloten worden via de website van het Kennisplatform.

b. *Verkorte-kennisberichten (Publieks samenvatting van de onder a. genoemde kennisberichten)*

Een verkorte versie waarin alleen op hoofdlijnen antwoord gegeven wordt op de belangrijkste vragen.

Omvang maximaal 1 A4-tje tekst. De tekst zal geschreven worden door leden van het communicatieforum, naar aanleiding van de “wetenschappelijke fact sheet”, waar nodig inhoudelijk geredigeerd door het wetenschappelijke forum. Het format is hier van groot belang en zal ook visueel goed ingevuld dienen te worden. Doel is immers dat burgers in één oogopslag kunnen zien wat de essentie is van de boodschap.

Het verkorte kennisbericht wordt via de verschillende communicatiekanalen van de deelnemende organisaties verspreid. Verder zullen zij ook snel te vinden zijn via de websites van de deelnemende organisaties en van het Kennisplatform zelf.

- Afhankelijk van het onderwerp kan ook besloten worden actief de pers te benaderen (persbericht) met een nieuw standpunt of een reactie of specifiek onderzoek. Dit zal enerzijds het specifieke onderwerp onder de aandacht kunnen brengen en anderzijds onder de aandacht brengen (dan wel houden) dat er een Kennisplatform bestaat dat dit soort aspecten in de gaten houdt. In 2007 worden woordvoeringsafspraken vastgesteld.
- De voorzitter van het Kennisplatform zal een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het onder de aandacht brengen van de specifieke standpunten. Hij zal actief deelnemen aan het publieke debat en op treden in diverse media op radio en TV. Het is van belang dat voor deze aanpak een apart plan gemaakt wordt door of in overleg met de voorzitter. Leden van het communicatieforum kunnen hierbij een belangrijke ondersteunende rol spelen.
- Het Kennisplatform is ten aanzien van standpuntbepaling en communicatie primair een tweedelijns-organisatie. En maakt voor communicatie actief gebruik van de communicatiekanalen van de deelnemende organisaties.
- Het platform zal ook zelf moeten communiceren, bijvoorbeeld over de organisatie van het samenwerkingsverband en de activiteiten. Daarvoor is het nodig dat het Kennisplatform een website ontwikkelt waarop de verschillende standpunten en haar werkwijze te vinden zijn. De website zal ook een overzicht geven van de publicaties die het Kennisplatform heeft gebruikt om tot zijn kennisberichten te komen.
- Tot slot kan de website informatie geven over de voorzitter en het platformbureau. Voor specifieke vragen zal de website duidelijk moeten doorverwijzen naar de bestaande organisaties die hun taak blijven vervullen.

3 Prioriteiten, Activiteiten en Capaciteit - 2007

3.1 Prioriteiten

Het Kennisplatform zal werken aan een kennisbasis voor de verschillende EMV onderwerpen. Het is niet mogelijk alle EMV onderwerpen gelijktijdig op te pakken, daarom is prioriteitstelling noodzakelijk. De EMV onderwerpen worden daartoe verdeeld in drie categorieën:

- a. Topprioriteiten;
- b. Overige onderwerpen;
- c. Belangwekkende onderzoeken.

De indeling in prioriteitscategorieën is gebaseerd op de ervaringen van de aan het Kennisplatform deelnemende organisaties, oftewel de maatschappelijke signalen die bij de deelnemende organisaties binnenkomen bepalen de prioriteitstelling van het kennisplatform.

De prioriteiten zullen regelmatig worden geëvalueerd in het licht van de maatschappelijke signalen. De prioriteitstelling zal daartoe jaarlijks tenminste tweemaal door het bestuur besproken worden. De vastgestelde prioriteiten worden gemeld aan het Ministerie VROM.

Groslijst

Op basis van de bijdragen uit de twee fora is de volgende "start groslijst" opgesteld. Deze groslijst zal worden aangevuld en aangepast in reactie op de signalen uit de maatschappij. De onderwerpen zijn indicatief, dat wil zeggen dat de afbakening van het onderwerp en de duiding van de binnen het onderwerp te beantwoorden vragen nader wordt uitgewerkt in afstemming met het wetenschappelijke forum en het communicatieforum.

Tabel 3.1: Groslijst van onderwerpen voor op te stellen wetenschappelijke kennisberichten:

1	Klachten rond basisstation voor mobiele telefonie (GSM en UMTS).
2	Gezondheidseffecten van laagfrequente electro-magnetische velden rond hoogspanningslijnen (waaronder kinderleukemie).
3	Elektrogevoeligheid.
4	Gezondheidseffecten van DECT-telefoons, Wifi-netwerken en andere bronnen van radiofrequente velden.
5	Gezondheidseffecten van statische en wisselvelden van MRI-apparatuur;
6	Mobiele telefoons en kanker in het hoofd-/hals-gebied.
7	Gezondheidseffecten van andere bronnen van laagfrequente magnetische velden, zoals onderstations en huishoudelijke apparatuur.
8	Effecten van blootstelling in arbeidssituaties.
9	Gezondheidseffecten van andere bronnen van radiofrequente velden (omroepzenders en radars).
10	Kinderen en mobiele telefoons.

De jaarplanwerkgroep, met daarin zowel leden van het wetenschappelijke forum als het communicatieforum, heeft hieronder aangegeven welke onderzoeken en bredere onderwerpen naar hun mening als eerste worden uitgewerkt.

3.2 Topprioriteiten Kennisplatform EMV 2007 en 2008

Gelet op de groslijst als opgenomen in tabel 3.1 is door de deelnemers op basis van de maatschappelijke signalen geoordeeld dat de volgende drie onderwerpen met voorrang behandeld zouden moeten worden door het Kennisplatform:

- a. De gezondheidsrisico's van zendmasten voor UMTS en GSM voor korte en lange termijn;
- b. Kinderleukemie bij hoogspanningslijnen;
- c. Elektromagnetische (over)gevoeligheid.

Het is de bedoeling dat het Kennisplatform ten aanzien van deze drie onderwerpen kennisberichten gaat opstellen, waarin uiteengezet wordt welke wetenschappelijke kennis beschikbaar is.

(Voor nadere toelichting zie paragraaf 2.2.3):

3.3 Belangwekkende onderzoeken EMV 2007 en 2008

Publicaties van belangwekkende onderzoeken worden deskundig samengevat en toegelicht. De wetenschappelijke kwaliteit wordt daarbij geborgd door het Wetenschapsforum terwijl het Communicatieforum zorg draagt voor het begrijpelijk formuleren

(voor nadere toelichting zie paragraaf 2.2.2).

De deelnemers kunnen publicaties aan de Algemeen Secretaris voordragen waarvan zij op basis van de maatschappelijke signalen oordelen dat die belangwekkend zijn. Voorbeelden van de in 2007 te behandelen *onderzoeken* zijn:

- Het recente Deense onderzoek naar langdurig mobiel telefoongebruik (*Schüz, 2006*);
- De Scandinavische Interphone resultaten (*Lahkola 2007*);
- het Oostenrijkse onderzoek naar voorkomen van klachten in de buurt van zendmasten (*Hutter, 2006*).

In 2007 zullen criteria worden opgesteld voor de beoordeling van de vraag of een bepaald onderzoek belangwekkend is, wat dan betekent dat daarover een afzonderlijk kennisbericht wordt opgesteld.

3.4 Activiteit

In de onderstaande tabellen zijn de belangrijkste voorgenomen werkzaamheden opgesomd die in het kader van het wetenschappelijke forum en het communicatieforum worden uitgevoerd in 2007 en 2008. Een gedeelte van deze activiteiten zullen worden uitgevoerd door de ondersteunende wetenschappelijke en communicatie experts van het platformbureau.

3.4.1 Het wetenschappelijke forum	
a	Regulier overleg (jaarlijks 10 maal)
b	Het opstellen van zoekprofielen, criteria, richtsnoeren, formats en technische instrumenten voor het actief zoeken naar nieuwe informatie en het verzamelen, registreren, ontsluiten, samenvatten en het bepalen van standpunten. Daarbij zal nadrukkelijk gekeken worden naar de kwaliteitsinstrumenten zoals deze gehanteerd worden in de medische sector.
c	Mede Ontwikkelen format van de wetenschappelijke kennisbericht (focus professional) t.b.v. en/of in samenwerking met het wetenschappelijke forum voor: <ul style="list-style-type: none"> - standpunt met betrekking tot maatschappelijk relevante onderwerpen - standpunt met betrekking tot een specifiek onderzoek
d	Mede Ontwikkelen format voor het verkorte kennisbericht (focus publiek) t.b.v. het wetenschappelijke forum voor: <ul style="list-style-type: none"> - standpunt met betrekking tot maatschappelijk relevante onderwerpen - standpunt met betrekking tot een specifiek onderzoek
e	Maken van 20 tot 30 kennisberichten naar aanleiding van publicaties
f	Schrijven van de 2 tot 4 kennisberichten over bredere EMV onderwerpen van het wetenschappelijke forum
g	Schrijven van inhoudelijke bijdragen voor de website van het Kennisplatform
h	Wetenschappelijke bijdrage aan teksten voor de website van het Kennisplatform
i	Wetenschappelijke bijdrage aan Kennisplatform persberichten
j	Wetenschappelijke bijdrage aan startbijeenkomst Kennisplatform
k.	Wetenschappelijke bijdrage leveren aan de klankbordactiviteiten

3.4.2 Het communicatieforum	
a	Regulier overleg (jaarlijks 10 maal)
b	Coördinatie ontwikkeling en productie huisstijl
c	Adviseren en (eventueel) begeleiden van de vormgeving en bouw van de website van het Kennisplatform
d	Mede Ontwikkelen format van de wetenschappelijke kennisbericht (focus professional) t.b.v. en/of in samenwerking met het wetenschappelijke forum voor: <ul style="list-style-type: none"> - standpunt met betrekking tot maatschappelijk relevante onderwerpen - standpunt met betrekking tot een specifiek onderzoek
e	Mede Ontwikkelen format voor het verkorte kennisbericht (focus publiek) t.b.v. het wetenschappelijke forum voor: <ul style="list-style-type: none"> - standpunt met betrekking tot maatschappelijk relevante onderwerpen - standpunt met betrekking tot een specifiek onderzoek
f	Opstellen van een plan de campagne om de voorzitter actief zichtbaar te krijgen in het publieke debat
g	Communicatiebijdrage aan startbijeenkomst Kennisplatform
h	Communicatiebijdrage aan schrijven/redigeren van de reacties op de 20 tot 30 samenvattingen en standpunten naar aanleiding van publicaties
i	Communicatie bijdrage aan schrijven/redigeren van 2 tot 4 kennisberichten over bredere EMV onderwerpen van het wetenschappelijke forum
j	Opstellen van een plan van aanpak met betrekking tot benadering van pers en media bij een (nieuw) kennisbericht
k	Schrijven/redigeren van teksten voor de website van het Kennisplatform
l	Schrijven/redigeren van de eerste persberichten
m	Bijdrage leveren aan de klankbordactiviteiten

3.5 Beheerscapaciteit

De jaarplanwerkgroep heeft geconstateerd dat om de beoogde startactiviteiten in het eerste jaar te kunnen realiseren er voor zowel de voorbereiding van de wetenschappelijke taken als de uitwerking van de communicatietaken behoefte is aan personele capaciteit ter ondersteuning van het platformbureau.

Daarbij wordt gedacht aan tweemaal 0,5 tot 0,8 fte.

Communicatietaken zijn daarbij metname de ontwikkeling van huisstijl en huisstijldragers en de opzet, vormgeving en bouw van een website voor het Kennisplatform. Het voornemen is om voor deze werkzaamheden een communicatiemedewerker vrij te maken die exclusief zijn aandacht hierop kan richten.

Om zowel snel als effectief te kunnen starten wordt primair gedacht aan een doorschuifstelsel, waarbij vanuit de deelnemende organisaties een meer ervaren kracht beschikbaar wordt gesteld/gedetacheerd en zij zelf (tijdelijk) uitbreiding verzorgen. Dit is tevens in lijn met de Kennisplatformgedachte, waarbij kennis blijft bij de deelnemers en niet wordt gecentraliseerd bij het bureau.